

12 Μαΐου 2016

Αριθμ. Πρωτ.: 213317/17856/2016

Ειδ. Επιστήμονας: Πετρούλα Βορριά (τηλ.:2131306829)

Υπουργείο Οικονομικών
Διεύθυνση Εφαρμογής Φορολογίας Κεφαλαίου
Τμήμα Β' - Φορολογίας Μεταβίβασης Κεφαλαίου
Καρ. Σερβίας 8
10184 Αθήνα

Αξιότιμες κυρίες, Αξιότιμοι κύριοι,

Ο Συνήγορος του Πολίτη διερευνά την με αρ. φακ. 213317/10.03.16 αναφορά των κυριών *****, με την οποία διαμαρτύρονται κατά της Δ.Ο.Υ. Νέας Ιωνίας για τη φορολόγηση κληρονομαίου ακινήτου του θανόντος πατρός και συζύγου ***** αντίστοιχα, που βρίσκεται υπό απαλλοτρίωση και με το παρόν έγγραφο θα θέλαμε να σας ενημερώσουμε για τα ακόλουθα:

Οι πολίτες είναι κληρονόμοι της περιουσίας του θανόντος και ειδικότερα ακινήτου (οικόπεδο), το οποίο βρίσκεται υπό το καθεστώς της απαλλοτρίωσης από το έτος 1971. Κατά το έτος 2013 έλαβαν πρόσκληση της Δ.Ο.Υ. Νέας Ιωνίας, σύμφωνα με την οποία κατά τις διατάξεις του Ν. 3842/2010, είχαν κατά το έτος 2011 την υποχρέωση υποβολής δήλωσης φορολογίας κληρονομιάς για το εν λόγω ακίνητο, καθώς η νομοθεσία εισήγαγε τη φορολόγηση ακινήτων υπό απαλλοτρίωση, με συνέπεια τον καταλογισμό φόρου κληρονομιάς, καθώς και προσαυξήσεων. Στη συνέχεια, οι πολίτες υπέβαλαν τις με αρ. πρωτ. ***** αιτήσεις προς τη Δ.Ο.Υ., για την ακύρωση της με αρ. ***** συμπληρωματικής δήλωσης προσδιορισμού φόρου κληρονομιάς και την επιστροφή των αχρεωστήτως καταβληθέντων φόρων και προσαυξήσεων, σε συμμόρφωση προς την με αρ. **166/2016 απόφαση της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας. Με την απόφαση αυτή κρίθηκε ως αντισυνταγματική και αντίθετη προς την ΕΣΔΑ, η υποχρεωτική υπαγωγή σε φόρο κληρονομιάς κατά το χρόνο θανάτου του κληρονομούμενου, των κληρονομαίων ακινήτων που έχουν κηρυχθεί απαλλοτριωτέα όσο και η προθεσμία προς υποχρεωτική υποβολή σχετικής φορολογικής δήλωσης, αφού η απόκτηση της κυριότητας του ακινήτου δεν αντανακλά αντίστοιχη επαύξηση της φοροδοτικής ικανότητας του κληρονόμου, διασφαλίζοντας τη φορολόγησή του ανάλογα με τις δυνάμεις του. Με την παρούσα οι πολίτες διαμαρτυρήθηκαν για την υποχρεωτική υπαγωγή τους σε φορολογία κληρονομιάς, για ακίνητο που βρίσκεται υπό απαλλοτρίωση, για το οποίο δεν έχουν αποζημιωθεί αλλά ούτε δύνανται να εκμεταλλευθούν.**

Θα θέλαμε σχετικά να σας επισημάνουμε και ότι, όπως παγίως γίνεται δεκτό από τη νομολογία¹, κατά γενική αρχή του διοικητικού δικαίου η Διοίκηση δεν έχει, καταρχήν,

¹ βλ. έτσι αποφάσεις ΣτΕ 171/2009, 1175/2008 Ολομ., 2736/2005, 2176-7/2004 Ολομ., καθώς και Επαμ. Σπηλιωτόπουλου, Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου, εκδ. 13^η, παρ. 179.

υποχρέωση να ανακαλεί τις παράνομες πράξεις της, για τις οποίες έχει παρέλθει η κατά νόμο προθεσμία προσβολής ή που έχουν προσβληθεί ανεπιτυχώς. Στις περιπτώσεις όμως κατά τις οποίες με αμετάκλητη δικαστική απόφαση ακυρώνεται ατομική διοικητική πράξη για το λόγο ότι στηρίχθηκε σε διάταξη αντίθετη προς υπέρτερης τυπικής ισχύος κανόνα δικαίου² η αρχή αυτή κάμπτεται για τις λοιπές όμοιου περιεχομένου ατομικές διοικητικές πράξεις οι οποίες έχουν εκδοθεί με βάση την ίδια διάταξη, εφόσον πρόσωπο που έχει έννομο συμφέρον υποβάλει στη Διοίκηση, μέσα σε εύλογο χρόνο μετά τη δημοσίευση της ακυρωτικής δικαστικής απόφασης, αίτηση για την ανάκληση των πράξεων αυτών. Στην περίπτωση αυτή, η Διοίκηση είναι υποχρεωμένη να επανεξετάσει τη νομιμότητα της πράξης και να προχωρήσει στην ανάκλησή της, εντός του πλαισίου της απονεμομένης από το νομοθέτη διακριτικής ευχέρειας ή δέσμιας αρμοδιότητας για την έκδοσή της, κατ' εκτίμηση των λόγων υπέρτερου δημοσίου συμφέροντος που τυχόν επιβάλλουν ή αποκλείουν την ανάκλησή της, της ανάγκης προστασίας δικαιωμάτων που τρίτοι απέκτησαν καλόπιστα από την εφαρμογή της και του χρόνου που παρήλθε από την έκδοσή της. Αν η Διοίκηση, κατ' εκτίμηση των ανωτέρω προϋποθέσεων, ανακαλέσει την πράξη που εκδόθηκε κατ' εφαρμογή ανίσχυρης διάταξης, η ενέργεια αυτή δεν αντιστρατεύεται την ανάγκη ασφάλειας του δικαίου και σταθερότητας των διοικητικών καταστάσεων, αλλ' αντιθέτως είναι σύμφωνη προς τις αρχές του Κράτους δικαίου, της νομιμότητας της δράσης της Διοίκησης και της χρηστής διοίκησης, οι οποίες δεν ανέχονται τη διατήρηση σε ισχύ νομικών ή πραγματικών καταστάσεων που δημιουργήθηκαν κατά κατάφωρη παραβίαση του δικαίου. Τυχόν δε παράλειψη της Διοίκησης να ανακαλέσει, υπό τις ανωτέρω προϋποθέσεις, την παράνομη πράξη της συνιστά παράλειψη οφειλόμενης νόμιμης ενέργειας.

Κατόπιν των ανωτέρω παρακαλούμε να μεριμνήσετε για τη συμμόρφωση των Δ.Ο.Υ. προς την πρόσφατη 166/2016 απόφαση της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας, που έκρινε ως αντισυνταγματική τη διάταξη του άρθρου 25Α, παρ. 1, εδ. β' του Ν. 3842/2010, με την οποία καταργήθηκε η μετάθεση του χρόνου φορολογίας των κληρονομούμενων ακινήτων υπό απαλλοτρίωση, όπως επιτάσσουν οι αρχές του Κράτους δικαίου, της νομιμότητας της δράσης της Διοίκησης και της χρηστής διοίκησης.

Σε αναμονή της απάντησής σας, ευχαριστούμε εκ των προτέρων για τη συνεργασία και είμαστε στη διάθεσή σας για οποιαδήποτε διευκρίνιση επί της υπόθεσης των ενδιαφερομένων.

Με τιμή

Γιώργος Μόσχος
Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη

Κοινοποίηση:

² Εν προκειμένω η απόφαση 166/2016 της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας έκρινε ότι πρέπει να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη πράξη προσδιορισμού φόρου κληρονομιάς κατά το μέρος που αφορούσε επιβολή φόρου σε ακίνητο που βρίσκεται υπό απαλλοτρίωση κατ' εφαρμογή διάταξης που κρίθηκε ως αντίθετη στις διατάξεις των άρθρων 4 παρ. 5 και 17 του Συντάγματος και του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ.